

Vannfattig statsbudsjett for 2016

Når dette skrives er statsbudsjettet for 2016 til behandling i Stortinget.

Klima- og miljødepartementet reduserte antallet resultatområder fra 11 til 6 i fjorårets budsjett. Områdene «Levande hav og kyst» og «Livskraftige elvar og innsjøer» i budsjettet for 2014 ble samlet under resultatområdet «Naturmangfold» sammen med våtmarker, skog og fjell i budsjettet for 2015. Slik er det videreført for 2016. Uten betydning vil noen kanskje si.

Forslagene til budsjett som foreligger i budsjettproposisjonen for Klima- og miljødepartementet er ikke oppløftende lesning for de av oss som fokuserer på betydningen av god vannforvaltning. Særlig muntre blir man ikke av å lese forslagene til budsjett for Olje- og energidepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Landbruks- og matdepartementet, for å ha nevnt noen av de andre mest sentrale departementene.

Vannressursene våre er fortsatt av stor betydning for oss alle, for naturmangfold og for verdiskaping i samfunnet. Forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer for alle vannforekomster i Norge skal fastsettes i 2015 og etterleveres innen 2021. De kommunale avløpsanleggene ser ut fra planene så langt å måtte ta brorparten av byrdene med tiltak for å oppfylle de felleseuropeiske miljømålene. Andre sentrale aktører og påvirkere som vannkraft, landbruk og fiskeoppdrett synes å ha mindre å bidra med. Det er ikke i overensstemmelse med EUs vanddirektiv å gjennomføre kostnadskrevende tiltak på avløpsanlegg fremfor å gjennomføre mer kostnadseffektive tiltak i regi av andre påvirkere. En bør søke en bedre samfunnsøkonomisk byrdefordeling mellom påvirkerne når man skal innfri felleseuropeiske miljømål.

Uavhengig av byrdefordelingen mellom avløp, vannkraft, landbruk og oppdrett, vil vi

fremover få store kostnader som må belastes kommunale avløpsanlegg og huseiere i spredt bebyggelse med egne avløpsanlegg. Uten at staten bidrar med incentiver og støtteordninger vil det neppe være mulig å gjennomføre tiltak i den størrelsesorden som det nå planlegges for. Så langt ser det ikke ut som man i departementet er klar over de store utfordringen på vannforvaltning som man her står overfor. Vi kan i hvert fall ikke lese noe om dette i budsjettproposisjonene for 2016.

Statlige ressurser til helhetlig vannforvaltning for 2016 er på nivå med 2015 og innebærer et akkumulert etterslep på 375 mill. kr i forhold til det som var forutsatt gjennom Stortingets behandling av innleggelse av EUs vanddirektiv i EØS-avtalen i 2009. Den rammen som er foreslått i de foreliggende budsjettproposisjoner, gir dårlig kunnskapsgrunnlag, manglende gjennomføringsevne og risiko for investeringer i feil tiltak slik at man ikke når pålagte miljømål for vannforekomstene på en kostnadseffektiv måte. Det er behov for midler til:

- Kartlegging og overvåking. Vi har tilfredsstillende kunnskapsgrunnlag for snaut 10 % av vannforekomstene.
- Gjennomføring av arbeidet lokalt og regionalt, herunder statlig delfinansiering av prosjektledere for vannområdene frem til 2021.
- Statlig støtteordning i form av lån og tilskudd til kommunale avløpsanlegg som får urimelig høye avløpsgebyr som følge av ekstraordinært kostnadskrevende tiltak på ledningsnett og renseanlegg.
- Incentivordninger, som tilskudd eller skattefradrag, for huseiere i spredt bebyggelse, som blir pålagt å gjennomføre kostbare avløps tiltak.

Mangelfull oppfølging av forvaltningsplaner og tilhørende tiltaksprogrammer er bare en av våre bekymringer rundt årets statsbudsjett.

Stadig flere kommuner opplever ekstremnedbør med store skader på bebyggelse og infrastruktur. Det er stort behov for klimatilpasningstiltak over hele landet. De siste fem årene har forsikringsnæringen betalt ut ca. 2 milliarder kroner i erstatning til huseiere med hus og kjellere som er oversvømt etter tilbakeslag når avløpsnettene ikke klarer å ta unna de store vannmengdene eller når rørene rett og slett går tette. Kommunene risikerer å få deler av denne regningen der manglende vedlikehold av avløpsnett kan påvises som årsak til skadene.

Forslag om bevilgning av 6 mill. kr i årets budsjett til tilskuddsordning for utredning og nettverk for klimatilpasningstiltak i kommunene er en god intensjon, men er et beskjedent tiltak fra statens side i forhold til utfordringene. For å kunne takle stadig flere tilfeller av ekstremnedbør har kommunene stort behov for å oppgradere avløps- og overvannsledningene og å gjennomføre tiltak for lokal håndtering, fordrøyning og bortledning av vann i slike ekstrem-

situasjoner. En støtteordning for kommunale avløpsanlegg vil være avgjørende for å få realisert også dette viktige klimatilpasningsarbeidet i kommunene. Og det er selvsagt også viktig for å spare berørte innbyggere i kommunene for store ulemper og direkte tap ved slike episoder.

Heller ikke på drikkevannsfeltet er forslag til Statsbudsjett for 2016 lystelig lesning. Det er omfattende problembeskrivelser av vannforsyningsutfordringene og sårbarheten i vannforsyningen i både Helse- og omsorgsdepartementets og Justis- og beredskapsdepartementets budsjettproposisjoner. Men det er ingen konkrete forslag i budsjettene til å støtte opp om en offensiv på området. Statlige midler til en krisestøtteenhet og vakttelefon for vannverk, har vært blant forslagene fra faglig hold over lang tid.

Alle forslag som er fremsatt her har vi registrert er presentert for stortingspolitikere under budsjettbehandlingen i høst. Når VANN kan hentes i postkassene en gang tett opp under jul vet vi om de har lyttet.

Med ønske om en best mulig Jul!

Norsk vannforening

Søk råd i vinen,
men fatt beslutning i vann.

Engelsk ordtak